

ОРГАНІЗАЦІЯ СТВОРЕННЯ І РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКИХ ТНК

Вирішальну роль у процесі сучасного етапу розвитку світової економіки та міжнародних економічних відносин відіграють транснаціональні корпорації (ТНК), глобальними стратегіями яких є завоювання світових ринків, створення міжнародної мережі міжкорпоративних зв'язків і міжнародних стратегічних альянсів. Поступове формування і розвиток інтегрованих корпоративних структур є одним із першочергових завдань і перспективних напрямків розвитку національної економіки.

ТНК є, як правило, багатоміжгалузевими корпораціями, їх діяльність є багатоаспектною і високо диверсифікованою. Наприклад, кожна із 500 найбільших ТНК США має в середньому підрозділи в 11 галузях, а найбільш могутні функціонують у 30-50 галузях. У групі 100 провідних промислових ТНК Великобританії багатогалузевими є 96, у Німеччині – 78, у Франції – 84, в Італії – 90.

Згідно галузевого аналізу, здійсненого фахівцями, за даними, що наведені в “World Investment Report”, 14 із 100 провідних ТНК відносяться до хіміко-фармацевтичної галузі, 18 компаній зайняті виробництвом електронного та електричного обладнання, 14 функціонують у автомобільній промисловості, 13 – в нафтовидобувній і нафтопереробній промисловості, 9 компаній виготовляють напої, продукти харчування і тютюнові вироби, 6 мають диверсифіковану галузеву структуру, 4 функціонують в торгівлі, 3 – в телекомунікація, по 2 - у будівництві та ЗМІ, 1 в металургії, і ще 16 в інших сферах.

Найбільш поширеною у світовій практиці організаційною формою транснаціональних компаній є фінансово-промислові групи. В Україні транснаціональними корпоративними структурами є відомі промислово-фінансові групи (ПФГ): “Систем Кепітал Менеджмент” (СКМ), “Приват”, “Інтерпайп”, “Укрсиб”, “Індустріальний Союз Донбас” та інші.

Промислово-фінансова група (ПФГ) “Систем Кепітал Менеджмент” заснована в 2000 році, є найбільш диверсифікованою і найвпливовішою в українській економіці, її діяльність сконцентрована в 6 основних сферах бізнесу: гірничо-металургійному, електроенергетичному, фінансовому, телекомунікаційному, медіа бізнесі та нерухомості. Окрім того, СКМ володіє і управляє активами в інших секторах бізнесу включаючи видобуток глини, роздрібну торгівлю, торгівлю нафтопродуктами тощо.

Група “Приват” вважається другою за могутністю серед українських ПФГ, головна компанія знаходиться в м. Дніпропетровську. Ця група зосередила свою діяльність у нафтовій, металургійній, хімічній і харчовій промисловостях, машинобудуванні, сільському господарстві, фінансовій сфері.

ПФГ “Інтерпайп” – третя за обсягами група в Україні. Її назва походить від головної компанії “Науково-виробнича інвестиційна група “Інтерпайп”. Ця компанія була створена ще у 1990 р. ПФГ Інтерпайп здійснює свою діяльність у металургійній, трубній і харчовій промисловостях, машинобудуванні, сільському господарстві. До складу групи входять енергогенеруючі та фінансові компанії.

ПФГ “Укрсіб” була заснована на початку 90-х рр.. ХХ ст.. у м.Харкові, є найбільш непередбачуваною бізнес-групою в боротьбі за виробничі підприємства, використовує досить агресивну політику на українському ринку. Головною компанією і фінансовим центром ПФГ є “Укрсіббанк”. До її складу входять підприємства хімічної промисловості,будівельні компанії, підприємства машинобудування та сільського господарства, фінансові компанії, вона контролює понад 50% випуску мінеральних добрив в Україні.

Для українських транснаціональних промислово-фінансових груп, в основному, характерна “жорстка” форма управління. Так, наприклад, ПФГ “Систем Кепітал Менеджмент”, реалізуючи програму корпоративної реструктуризації, яка спрямована на підвищення ефективності корпоративної структури й корпоративного управління створила наступні галузеві холдинги: “Метівест”(гірничо-металургійний сектор), “Донбаська паливно-енергетична компанія” (енергетичний сектор), “Еста Холдинг” (нерухомість), “Фарлеп-

Інвест” (телекомунікаційний сектор). В майбутньому планується продовжити формування галузевих холдингів і в інших напрямках бізнесу групи СКМ.

Таким чином, розглянувши особливості формування українських ТНК, слід зазначити, що вони мають компанії в різних галузях економіки, як в Україні, так і за її межами, їх діяльність відповідає основним критеріям транс національності за світовими вимогами, вони поступово розвиваються і завойовують певні ніші на світових ринках.